

ULUSAL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR ve SÖZLEŞMELER

- Mehmet DUYAR
- İGU (A) ve Eğitimci
- Mak.Müh. Emk. BaŐmüfettiŐ

Ulusal Kuruluşlar

İSG İLE İLGİLİ KAMU KURUM VE KURULUŞLARI

3

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
SAĞLIK BAKANLIĞI

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

BELEDİYELER

TSE

ATOM ENERJİSİ KURUMU

İlgili Diğer Kamu Kurum ve Kuruluşları

- **Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı,**
- **Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)**

Yukarıda belirtilen kamu kurum ve kuruluşları dışında, aşağıda belirtilen işçi ve işveren kuruluşları ile meslek örgütleri, dernek ve vakıflar da, iş sağlığı ve güvenliği ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgilenmektedirler:

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (**TİSK**)
- Türk Metal Sanayicileri Sendikası (**MESS**)
- Türkiye Kimya, Petrol, Lastik ve Plastik Sanayii İşverenleri Sendikası (**KİPLAS**)
- Türkiye İnşaat ve Tesisat Mütcaahhitleri İşveren Sendikası (**İNTES**)

- Türkiye Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası (**ÇEİS**)
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (**TOBB**)
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konf. (**TESK**)
- Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (**TÜRK-İŞ**)
- Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (**HAK-İŞ**)
- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (**DİSK**)
- Türk Tabipleri Birliği (**TTB**)

- Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği (TMMOB)
- Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD)
- Meslek Hastalıkları ve İş Kazalarını Araştırma ve Önleme Vakfı (MESKA)
- Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı (MEKSA)
- Türkiye İş Güvenliği İş Adamları Derneği (TİGİAD)
- İş Sağlığı Hemşireliği Derneği (İŞHEM-DER)

AÇSGB

(Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı)

Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği konusunda en önemli ve ağırlıklı görevleri

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
üstlenmiştir

KURULUŞ AMACI

«Çalışma hayatını, işçi-işveren iliőkilerini, iş sağlığını ve güvenliğini düzenlemek, denetlemek ve sosyal güvenlik imkanını sağlamak, bu imkanı yaygınlaőtirmek ve geliştirmek, **yurtdıőında çalışan iőçilerimizin** çalışma hayatından doğan hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek" Őeklinde belirtilmiőtir.

«3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın TeŐkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Amaç" baŐlıklı 1. Maddesi»

AİLE ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI BÜNYESİNDEKİ İSG İLE DOĞRUDAN İLGİLİ BİRİMLER

- **İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**
(**İSGGM**) (MEVZUAT-KONTROL-EĞİTİM vb.)
- **REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI (RTB)** (DENETİM)
- **İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ MERKEZİ**
(**İSGÜM**), (ÖLÇÜM-LABORATUVAR)
- **ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK EĞİTİM VE**
ARAŞTIRMA MERKEZİ (ÇASGEM), (EĞİTİM-SEMİNER)

İSGGM

(İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü)

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin **politika** oluşturma ve **mevzuat** hazırlama, **standart ve norm** geliştirme, kurumsal eğitim ve OSGB faaliyetlerinin **yetkilendirilmesi ve kontrolü**, iSG malzemeleri ile ilgili **piyasa kontrolü** görevleri İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

GÖREVLERİ

- *İSG konularında, mevzuatın uygulanmasını sağlamak ve mevzuat çalışması yapmak,*
- *Ulusal politikaları belirlemek ve bu politikalar çerçevesinde programlar hazırlamak,*
- *Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,*

- **Standart çalışmalarını yapmak, normlar hazırlamak ve geliştirmek,** ölçüm değerlendirme, teknik kontrol, eğitim, danışmanlık, uzmanlık ve bunları yapan kişi ve kuruluşları inceleyerek değerlendirmek ve yetki vermek,
- **Kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının imalatını yapacak kişi ve kuruluşlara yetki vermek,** ithal edilecek kişisel koruyucuların ve makine koruyucularının standartlara uygunluğunu ve bu hususlarda usul ve esasları belirlemek,
- **İş sağlığı ve güvenliği ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi konularında inceleme ve araştırma çalışmalarını planlayıp programlamak ve uygulanmasını sağlamak,**

İSGÜM

İSGGM'ne bağlı önemli bir Enstitü

- İşyerlerindeki gaz, toz, gürültü, titreşim ve termal konfor vd diğer tüm fiziksel ve kimyasal bazlı **ölçümleri** gerçekleştirmek,
- Çalışanların işyeri ortamındaki tüm zararlı etkenlere **maruziyet düzeylerini** ölçmek,
  - Mesleki eğitim görenler, rehabilite edilenler, özel risk grupları, kamu hizmetlerinde çalışanlar dahil olmak üzere tüm çalışanların **iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları** amacıyla gerekli çalışmaları yaparak tedbirlerin alınmasını sağlamak, bu alanda **yayım ve istatistik** çalışmaları yürütmek,
  - İş Sağlığı ve Gv. Merkez ve Bölge **Laboratuvarlarının** **çalışmalarını** düzenlemek, yönetmek,

- İşyeri ortamında gaz ölçümü
- İşyeri ortamından toz ölçümü
- İşyeri ortamında ağır metal ölçümü
- Hava akım hızı ölçümü
- Termal konfor şartlarının ölçümü
- Gürültü ölçümü
- Titreşim ölçümü
- Frekans analizi
- Aydınlatma ölçümü
- Kan ve idrar analizi
- Solunum fonksiyon testi
- İşitme testi
- İşyerinde risk değerlendirmesi
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri
- Danışmanlık hizmetleri
- Kimyasalların ithaline ilişkin kontrol belgesi

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

DENETİM / TEFTİŞ

- **Çalışma ortamı** kavramıyla, çalışanların sağlığını, güvenliğini ve iyilik halini etkileyen geniş bir alan anlatılır. **Fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik, psikososyal etmenler çalışma ortamında oluşan ve gerekli önlemler alınmazsa çalışanların iyilik durumunu etkileyen faktörlerdir. Bu alanda teknik/tıp kökenli İş Müfettişleri**
- **iş sağlığı ve güvenliği denetimleri** yaparlar.
- **Çalışma koşulları** kavramıyla, çalışanların korunmasını doğrudan ilgilendiren dört alan anlatılır;
  - **Çocukların ve Gençlerin Çalıştırılması,**
  - **Kadınların Çalıştırılması,**
  - **Çalışma Süreleri,**
  - **Ücretler ve Genel Olarak Ödeme Sistemleri,**

Bu alanda ise, hukuk, işletme, iktisat vb. branşlar kökenli iş müfettişleri 'sosyal hukuk' denetimleri yaparlar.

ÇASGEM

(Çalışma ve Sosyal Güvenlik
Eğitim ve Araştırma Merkezi)

GÖREVLERİ

- *Çalışma meseleleri üzerinde milli ve milletlerarası bölge **seminerleri** tertip etmek,*
- *Çalışma mevzuları ile ilgili **araştırmalar** ve incelemeler yapmak,*
- *İlgililerin talebi veya muvafakati ile iş yerlerinin **çalışma mevzuları ve iş verimi ile ilgili meselelerini inceleyerek **istişare ve tavsiyelerde** bulunmak,***
- *İmkânları nispetinde **istatistikler** hazırlamak,*
- *Türkçe ve yabancı dillerde kuruluş gayesi ile ilgili **derleme ve neşriyat** yapmak,*

SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu)

KURULUŞ AMACI

*Sosyal sigortalar ile **genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına alacak**, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, malî açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda bir **sosyal güvenlik sisteminin gerçekleştirilmesi amacıyla** kurulmuştur.*

ÜSTLENDİĞİ GÖREVLER

- **Sosyal güvenlik politikalarını uygulamak**, bu politikaların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak,
- Hizmet sunduğu **gerçek ve tüzel kişileri hak ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirmek**, haklarının kullanılmasını ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesini kolaylaştırmak,
- Sosyal güvenliğe ilişkin konularda; **uluslararası gelişmeleri izlemek**, AB ve Uluslararası kuruluşlar ile **işbirliği yapmak**, yabancı ülkelerle yapılacak **sosyal güvenlik sözleşmelerine ilişkin gerekli çalışmaları yürütmek**, **uluslararası antlaşmaları uygulamak**,
- Sosyal güvenlik alanında, **kamu idareleri arasında koordinasyon ve işbirliğini sağlamak**,

Uluslararası Kuruluşlar

İSG KONUSUNDA ÖNE ÇIKAN BM KURULUŞLARI

ILO

Uluslararası Çalışma Örgütü
(International Labour Organization)

WHO

Dünya Sağlık Örgütü
(World Health Organization)

UNEP

Birleşmiş Milletler Çevre Programı
(United Nations Environment Programme)

UNIDO

Birleşmiş Milletler Sanayi Geliştirme Örgütü
(United Nations Industrial Development Organization)

IAEA

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı
(International Atomic Energy Agency)

UNDP

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
(United Nations Development Programme)

DİĞER ÖNEMLİ KURULUŞLAR

EU-OSHA

Avrupa Birliği İş Güvenliği ve Sağlığı Ajansı
(European Agency for Safety and Health at Work)

ISO

Uluslararası Standardizasyon Örgütü
(International Organization for Standardization)

Uluslararası Sosyal Güvenlik Birliği
(International Social Security Association)

Avrupa Fonu

Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı

(European Foundation for the Improvement of Living and Working Cond.)

Home

Uluslararası İş Sağlığı Komisyonu

(International Commission on Occupational Health)

ULUSLARARASI KURULUŞLAR BAĞLAMINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ'NİN ÖNEMİ

29

İş sağlığı ve güvenliği hakkı, 1948, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde Őu Şekilde vurgulanmıŐtır:

- **“Herkesin, alıŐma, mesleğini seçme ve adil ve uygun iş koŐullarında çalışma hakkı bulunmaktadır.”**

1976, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Antlaşması da, söz konusu hakkı Őu ifadelerle teyit etmektedir:

- a) **“İŐbu AntlaŐmaya taraf olan devletler, herkesin adil ve uygun çalışma koŐullarına sahip olmasını ve bu koŐulların özellikle sağlık ve güvenlik gereklerini karŐılıyor olması hususunu taahhüt etmektedirler.**
- b) **İş sağlığı ve güvenliği, bu taahhütleri karşılayacak olan kilit faaliyetlerdir.”**

1961 yılında imzaya açılan Avrupa Sosyal Şartı ile de, adil çalışma koşulları hakkı, çalışmada sağlık ve güvenlik hakkı, çocukların ve gençlerin korunma hakkı, kadın çalışanların korunma hakkı, bazı zayıf kesimler için çalışma ortamı dışında getirilen **özel koruma**; zihinsel ya da bedensel açıdan güçsüz kimselerin **mesleki yetiştirme, mesleğe ve topluma uyum sağlama hakkı**, nüfusun tümüne getirilen koruma; **sağlığın korunması hakkı**, sosyal ve tıbbi yardım görme hakkı garanti altına alınmıştır.

- 1988'de kabul edilen Avrupa Sosyal Şartı'na Ek Protokol ile Şart'ın ilk şekline, meslek ve istihdamda **cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılmaksızın fırsat ve muamele eşitliği hakkı**, çalışanların **danışma ve bilgi alma hakkı**, çalışanların çalışma ortamı ve koşullarının belirlenmesine ve iyileştirilmesine **katılma hakkı** eklenmiştir.

- ➔ **Son olarak**, 1996'da Şart'a, cinsel tacize ve saldırgan davranışlara karşı korunma hakkı ve çalışan temsilcilerinin korunma hakkı da eklenerek **Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı** yayınlanmıştır.
- ➔ **Avrupa Topluluğu'nu kuran Antlaşma'nın** 137. Maddesi'nde ise, çalışma ortamında çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması için daha iyi bir düzeyin yakalanmasını teşvik edici iyileştirmelere ilişkin **asgari gereksinimlerin belirlenmesi gerektiği** hususu hükme bağlanmıştır.

ILO- UÇÖ

**ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
(International Labour Organisation)**

- Temel çalışma hakları, örgütlenme hakkı, toplu pazarlık, fırsat eşitliği ve çalışma hayatı ile ilgili diğer konularda **asgari standartlar koymak amacıyla 1919** yılında kurulmuştur.
- Türkiye **1932**'de üye olmuştur.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

34

- Uluslararası Çalışma Örgütü, 1919'da imzalanan Versay Antlaşması'nda öngörülen **Milletler Cemiyeti** ile ortaya çıkmıştır. Amaç, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra giderek büyüyen sorunlara yönelik **sosyal reform niteliğinde çözümler** bulmak ve reformların uluslararası düzeyde uygulanmasını sağlamaktır.
- 1919'da Milletler Cemiyetinin özel bir hükümetlerarası ajansı olarak kurulan Uluslararası Çalışma Örgütü, **1946 yılında Birleşmiş Milletler'in özel ihtisas kuruluşu** olmuştur.
- İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, **Filadelfiya Bildirgesi** ile ILO'nun temel amaç ve ilkeleri yeniden oluşum ve genişleme sürecine girmiştir. Bildirge, savaş sonrası ulusal bağımsızlıkla birlikte büyümeyi öngörmüş, gelişmiş dünya ile büyük ölçekte teknik işbirliğinin başlangıcının müjdecisi olmuştur.

- Uluslararası Çalışma Bürosu, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün daimi sekreteryasını oluşturur. Yönetim Kurulu ve beş yılda bir seçilen Genel Direktör yönetiminde hazırlanan **tüm faaliyetlerin merkezidir**. Büro Cenevre'deki merkezinde 110'un üzerindeki milletten yaklaşık 1900 görevliyi istihdam etmektedir ve dünyada **40 bölge bürosu** bulunmaktadır

ULUSLARARASI ÇALIŞMA BÜROSU, CENEVRE

ÇOĞU BM KURULUŞUNUN MERKEZİNİN BULUNDUĞU KENT CENEVRE

YAPISI VE ÇALIŞMA USULLERİ

38

Birleşmiş Milletler kuruluşları içinde **yalnızca ILO üçlü bir yapıya sahip** bulunmaktadır; işveren ve işçi temsilcileri ekonominin "sosyal tarafları" politika ve programların şekillendirilmesinde, üçüncü tarafı oluşturan hükümet temsilcileri ile eşit söz hakkına sahiptirler.

ILO, sosyal ve ekonomik konularda ve başka alanlarda geçerli ulusal politikaların geliştirilmesinde ve duruma göre uygulanmasında hükümetler, sendikalar ve işverenler arasında **sosyal diyalogu**” geliştirerek aynı üçlü yapılanmayı üye ülkelerde de teşvik etmektedir.

Uluslararası asgari çalışma standartları ve ILO'nun genişletilmiş politikaları, **her yıl toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı**'nda belirlenmektedir.

ILO üyesi ülkeler tarafından finanse edilen çalışma programı ve bütçesi ise her iki yılda bir aynı Konferans tarafından benimsenmektedir.

Konferansta ayrıca, dünyada çalışanların durumu ve sosyal konulardaki sorunlar ile ilgili tartışmaların yapıldığı uluslararası forumlar gerçekleştirilmektedir.

Her üye ülkenin, iki hükümet , bir işçi ve bir işveren temsilcisi (delegesi) ile konferansa katılma hakkı vardır. Bu temsilciler, bağımsız olarak söz alabilir ve oy verebilirler.

ILO'nun dört stratejik hedefi vardır:

- 1-Çalışma yaşamında **standartlar, temel ilke ve hakları geliştirmek.**
- 2-Kadın ve erkeklerin **insana yakışır işlere** sahip olabilmeleri için daha fazla fırsat sağlamak,
- 3-**Sosyal koruma programlarının** kapsamını ve etkinliğini artırmak.
- 4-**Üçlü yapıyı ve sosyal diyalogu** güçlendirmek.

ILO ve ÜÇLÜ YAPI (Tripartite Structure)

ÜÇLÜ YAPI: İşçi-İşveren-Hükümet kesimlerinin çalışma hayatına ilişkin sosyal ve ekonomik konularla ilgili olarak danışma ve müzakere mekanizmaları çerçevesinde birlikte çalışıp karar almalarını sağlayan oluşumdur.

İşveren ve işçi temsilcileri ekonominin "**sosyal tarafları**", hükümet; politika ve programları şekillendiren taraftır.

«Üçlü yapıda taraflar eşit söz hakkına sahiptir.»

Örnek: Ekonomik ve Sosyal Konsey, Asgari Ücret Tespit Komisyonu

ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU TOPLANTISI (Üçlü Yapı)

Halen, ILO'ya üye ülke sayısı **185** olup, Türkiye **1932** yılında örgüte üye olmuştur.

Bugüne kadar, ILO tarafından akdedilen sözleşmelerin toplam sayısı **189** ve tavsiye kararlarının toplam sayısı ise **202**'dir.

Türkiye tarafından onaylanan 59 Sözleşmeden 55'i yürürlükte, 3 Sözleşmeye karşı çikılmıştır ve geçtiğimiz 12 ayda onaylanan Sözleşme bulunmamaktadır.

- Temel Sözleşmeler: 8'inin tamamı
- Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli): 4'ünden 3'ü
- Teknik Sözleşmeler: 177 Sözleşmeden 48'si

(İspanya 133, Fransa 124, İtalya 113, Almanya 85, Yunanistan 71, **ABD 14**, Çin 25, Rusya Fed.70, Brezilya 96)

TÜRKİYE'NİN ONAYLADIĞI İSG İLE İLGİLİ ÖNEMLİ ILO SÖZLEŞMELERİ

<https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/lang--tr/index.htm>

44

İş Sağlığı ve Güvenliği ile Çalışma Ortamına ilişkin 155 sayılı Sözleşme (5038 sayılı Kanunla, 22.04.2005'de yürürlüğe girmiştir)

➔ ILO Kabul Tarihi: 3 Haziran 1981

Kanun Tarih ve Sayısı: 07.01.2004 / 5038

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 13.01.2004 / 25345

➔ **İş Sağlığı Hizmetlerine ilişkin 161 sayılı Sözleşme (5039 sayılı Kanunla, 22.04.2005'de yürürlüğe girmiştir)**

ILO Kabul Tarihi: 7 Haziran 1985

Kanun Tarih ve Sayısı: 07.01.2004 / 5039

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 13.01.2004 / 25345

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesine ilişkin 187 sayılı Çerçeve Sözleşmesi (6485/15.5.2013 s. Kan., 29.05.2013 RG'de yayımlanmıştır.)

➔ ILO Kabul Tarihi: 15.06.2006

Türkiye'de Yürürlüğe Girdiği Tarih: 16 Ocak 2014

KABUL EDİLEN ILO SÖZLEŞMELERİ

- 1. İŞSİZLİK SÖZLEŞMESİ
- 2. ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ (TARIM) SÖZLEŞMESİ
- 3. HAFTALIK DİNLENME (SANAYİ) SÖZLEŞMESİ
- 4. ASGARİ YAŞ (TRİMCİLER VE ATEŞÇİLER) SÖZLEŞMESİ
- 5. ASGARİ ÜCRET BELİRLEME YÖNTEMİ SÖZLEŞMESİ
- 6. ZORLA ÇALIŞTIRMA SÖZLEŞMESİ
- 7. ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARI SÖZLEŞMESİ
- 8. İŞÇİNİN TAZMİNİ (MESLEK HASTALIKLARI) SÖZLEŞMESİ (REVİZE)
- 9. YERALTI İŞLERİ (KADINLAR) SÖZLEŞMESİ
- 10. TİCARET GEMİLERİNDE ÇALIŞAN KAPTANLAR VE GEMİ ZABİTLERİNİN MESLEKİ YETERLİLİKLERİNİN ASGARİ İCAPLARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 11. GEMİ ADAMLARININ HASTALANMASI, YARALANMASI YA DA ÖLÜMÜ HALİNDE ARMATÖRÜN SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 12. ASGARİ YAŞ (DENİZ) SÖZLEŞMESİ (REVİZE)
- 13. ASGARİ YAŞ (SANAYİ) SÖZLEŞMESİ (REVİZE)
- 14. GEMİLERDE MÜRETTEBAT İÇİN İAŞE VE YEMEK HİZMETLERİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME

KABUL EDİLEN ILO SÖZLEŞMELERİ

- 15. GEMİ AŞÇILARININ MESLEKİ EHLİYET DİPLOMALARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 16. GEMİ ADAMLARININ SAĞLIK MUAYENESİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 17. GENÇLERİN TIBBİ MUAYENESİ (SANAYİ) SÖZLEŞMESİ
- 18. SON MADDELERİN REVİZYONU SÖZLEŞMESİ
- 19. İŞ TEFTİŞİ SÖZLEŞMESİ
- 20. SENDİKA ÖZGÜRLÜĞÜ VE SENDİKALAŞMA HAKKININ KORUNMASI SÖZLEŞMESİ
- 21. İŞ VE İŞÇİ BULMA SERVİSİ KURULMASI SÖZLEŞMESİ
- 22. MÜRETTEBATIN GEMİDE BARINMASINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 23. ÇALIŞMA ŞARTLARI (KAMU SÖZLEŞMELERİ) SÖZLEŞMESİ
- 24. ÜCRETLERİN KORUNMASI SÖZLEŞMESİ
- 25. ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARI SÖZLEŞMESİ (REVİZE)
- 26. ÖRGÜTLENME VE TOPLU PAZARLIK HAKKI SÖZLEŞMESİ
- 27. ASGARİ ÜCRET TESPİT MEKANİZMASI (TARIM) SÖZLEŞMESİ
- 28. EŞİT ÜCRET SÖZLEŞMESİ Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri
- 29. SOSYAL GÜVENLİK (ASGARİ STANDARTLAR) SÖZLEŞMESİ
- 30. ZORLA ÇALIŞTIRMANIN KALDIRILMASI SÖZLEŞMESİ

KABUL EDİLEN ILO SÖZLEŞMELERİ

- 31. GEMİ ADAMLARI ULUSAL KİMLİK KARTLARINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 32. AYIRIMCILIK (İŞ VE MESLEK) SÖZLEŞMESİ
- 33. RADYASYONDAN KORUNMA SÖZLEŞMESİ
- 34. SON MADDELERİN REVİZYONU SÖZLEŞMESİ
- 35. MUAMELE EŞİTLİĞİ (SOSYAL GÜVENLİK) SÖZLEŞMESİ
- 36. MAKİNALARIN KORUNMA TERTİBATI İLE TEÇHİZİ SÖZLEŞMESİ
- 37. İSTİHDAM POLİTİKASI SÖZLEŞMESİ
- 38. ASGARİ YAŞ (YERALTI İŞLERİ) SÖZLEŞMESİ
- 39. AZAMİ AĞIRLIK SÖZLEŞMESİ
- 40. MÜRETTEBATIN GEMİDE BARINDIRILMASINA İLİŞKİN SÖZLEŞME (Ekler)
- 41. İŞ KAZALARININ ÖNLENMESİNE (GEMİ ADAMLARI) İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 42. İŞÇİ TEMSİLCİLERİ SÖZLEŞMESİ
- 43. ASGARİ YAŞ SÖZLEŞMESİ
- 44. İNSAN KAYNAKLARININ GELİŞTİRİLMESİ SÖZLEŞMESİ
- 45. ÜÇLÜ DANIŞMA (ULUSLARARASI ÇALIŞMA STANDARTLARI) SÖZLEŞMESİ

KABUL EDİLEN 59 ILO SÖZLEŞMESİ

46. GEMİ ADAMLARININ YILLIK ÜCRETİ İLİŞKİN SÖZLEŞME

- 47. ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ (KAMU HİZMETİ) SÖZLEŞMESİ
- 48. LİMAN İŞLERİNDE SAĞLIK VE GÜVENLİĞE İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 49. KARAYOLLARI TAŞIMACILIĞINDA ÇALIŞMA SAATLERİ VE DİNLENME SÜRELERİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 50. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ VE ÇALIŞMA ORTAMINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 51. HİZMET İLİŞKİSİNE SON VERİLMESİ SÖZLEŞMESİ
- 52. MESLEKİ REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM (SAKATLAR) SÖZLEŞMESİ
- 53. SAĞLIK HİZMETLERİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 54. GEMİ ADAMLARININ SAĞLIĞININ KORUNMASI VE TIBBİ BAKIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 55. GEMİ ADAMLARININ ÜLKELERİNE GERİ GÖNDERİLMESİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME
- 56. EN KÖTÜ BİÇİMLERDEKİ ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN YASAKLANMASI VE ORTADAN KALDIRILMASINA İLİŞKİN ACİL EYLEM SÖZLEŞMESİ
- 57. İNŞAAT İŞLERİNDE GÜVENLİK VE SAĞLIK SÖZLEŞMESİ
- 58. MADEN İŞYERLERİNDE GÜVENLİK VE SAĞLIK SÖZLEŞMESİ
- 59. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİ GELİŞTİRME ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

155 sayılı Sözleşme'nin kapsamı

49

Her üye, iş güvenliği, iş sağlığı ve çalışma ortamına ilişkin tutarlı bir ulusal politika geliştirecek, uygulayacak ve periyodik olarak gözden geçirecektir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının, işverenlerce ilgili makamlara **bildirilmesi** usulleri oluşturulacak ve uygulanacak, iş kazaları ve meslek hastalıkları **istatistikleri** yıllık olarak hazırlanacaktır.

Sağlığı ve hayatı için ciddi ve yakında vaki olmasından korktuğu tehlike nedeniyle, **haklı bir gerekçeyle, işinden uzaklaşan bir işçi**, işinden uzaklaşması nedeniyle olabilecek uygunsuz sonuçlara karşı ulusal koşullar ve uygulama uygun bir şekilde korunacaktır.

İş sağlığı ve güvenliği ve çalışma ortamına ilişkin sorunlara yönelik yüksek teknik, tıbbi ve mesleki eğitimini de kapsayan, tüm çalışanların eğitim ihtiyacını karşılayacak şekilde tüm seviyelerde **eğitim ve öğretimin geliştirilmesi** için önlemler alınacaktır.

161 sayılı Sözleşme'nin Kapsamı:

50

Her Üye, bütün ekonomik faaliyet dallarında ve tüm işletmelerde , kamu sektörü ve üretim kooperatifleri üyelerini de kapsayan, bütün işçiler için, iş sağlığı hizmetlerini sürekli bir şekilde geliştirmeyi üstlenir.

İş sağlığı hizmetleri, işletmedeki iş risklerine uygun ve yeterli olacak şekilde aşağıdaki görevleri kapsayacaktır.i

- İşyerlerinde sağlığa zararlı **risklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi;**

- İşyerlerinin tasarımı, makine ve diğer teçhizatın durumu, bakımı ve seçimi ve çalışma sırasında kullanılan maddeler dahil olmak üzere

İşin planlanması ve organizasyonu,

- Yeni teçhizatın sağlık açısından değerlendirilmesi ve test edilmesi gibi **iş uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik programların geliştirilmesine katılım,**

- İş ile ilişkisi bakımından, işçilerin sağlığının gözetimi,
- İşin işçiye uygunluğunun geliştirilmesi,
- **Mesleki rehabilitasyon önlemleri,**
- İş sağlığı, hijyen ve ergonomi alanlarında **bilgi, eğitim ve öğretim sağlamada işbirliği;**
- **İlk yardım ve acil durum tedavi hizmetlerini örgütleme;**
- İş kazaları ve meslek hastalıklarının **analizi.**

187 sayılı Sözleşmenin Kapsamı

52

Üye Ülkeler, bir ULUSAL İSG POLİTİKASI hazırlayıp uygulamak suretiyle sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanmasını ve sürekli geliştirilmesini temin edeceklerdir.

- İş sağlığı ve güvenliğinin ülke çapında tesisi için, yetkili makamı, teşkilatı ve ilgili yasal mevzuatı bulunan bir **ULUSAL İSG SİSTEMİ** kurulacak, düzenli şekilde gözden geçirilerek güçlendirilecektir.
- Ülke çapındaki İSG ile ilgili hedef ve faaliyetleri formüle etmek, düzenli takip ve kontrolünü sağlamak, gelişmeleri gözden geçirip değerlendirmek amacıyla bir **ULUSAL İSG PROGRAMI** hazırlanacak ve sürekli geliştirilecektir.

Türkiye'nin onayladığı İSG ile ilgili Diğer önemli ILO Sözleşmeleri

53

- ➔ 81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi (5.3.1951)
- ➔ 119 No'lu Makine Koruyucuları Sözleşmesi
(3.11.1967)
- ➔ 115 No'lu Radyasyondan
Korunma Sözleşmesi (15.11.1968)
- ➔ 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi (30.10.1998)

WHO - DSÖ

Dünya Sağlık Örgütü

(World Health Organization)

7 Nisan **1948**'de "*Dünya Sağlık Örgütü (WHO- DSÖ)*" kurulmuştur.

7 Nisan her yıl "Dünya Sağlık Günü" olarak kutlanmaktadır.

Türkiye **1949**'da üye olmuştur.

WHO, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın **Sağlık konularında küresel ölçekte önderlik ve eşgüdüm** sağlamakla görevli kuruluşudur.

Örgüt **7 Nisan 1948 tarihinde resmen kurulmuş** ve 7 Nisan günü tüm Dünya'da "**Dünya Sağlık Günü**" olarak kabul edilmiştir.

- **Türkiye Cumhuriyeti**, Türkiye 2 Ocak 1948 tarihinden itibaren WHO'nun kuruluş çalışmalarına katılmış ve 9 Haziran **1949** tarih ve **5062** sayılı Kanun'la Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nı onaylayarak örgüte **RESMEN** üye olmuştur.
- WHO'ya, 2013 Aralık ayı itibariyle **194 ülke üyedir**. Bunun da **merkezi Cenevre'dedir**.

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ MERKEZ BİNASI, CENEVRE

Temel görevleri şöyle özetlenebilir:

Dünya çapında sağlıkla ilgili sorunların çözümlenmesi amacıyla öncülük ve rehberlik fonksiyonu üstlenmek,

- küresel boyutta sağlıkla ilgili temel araştırmalara zemin hazırlamak ve yönlendirmek,

sağlıkla ilgili norm ve standartları belirlemek,

- sağlık politikaları, ülkelere teknik destek sağlamak, küresel boyutta sağlıkla ilgili gelişme ve yönelimleri izlemek ve değerlendirmek gibi hususlar yer almaktadır.

EU-OSHA

Avrupa Birliği İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı
(European Agency for Safety and Health at Work)

Avrupa Birliği İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı (EU-OSHA)

60

(Merkezi :Bilbao / İspanya) – Kuruluğu : 1996

- OSHA'nın kuruluş amacı: Avrupa Birliği'nde **işyerlerinin daha sağlıklı, güvenli ve üretken olmalarına katkıda bulunmaktır.**
- Ajans, iş sağlığı ve güvenliği konusunda ülkelerin gelişimi ve konuyla ilgili bilgi paylaşımını sağlamaktadır. **Üçlü bir yapıda** organize olup üye devletlerin **karar alma yetkisine haiz devlet, işçi ve işveren temsilcilerini** bir araya getirmektedir.
- Bütün üye ülkeler devlet, işçi ve işveren tarafları ile Ajansa üyedirler. Ajansın çok sayıda yayını ve yıllık düzenli aktiviteleri bulunmaktadır.

- Ajansın bütün üye ve aday ülkelerce aynı formatta düzenlenen bir **internet sayfası ve bilgi ağı mevcut** olup bu sayfa aracılığı ile tüm üye ülkelerin konu ile ilgili bilgi alışverişinde bulunmaları sağlanmaktadır.
- **Türkiye** Ajans'ın çalışmalarına aday ülke olarak **gözlemci** statüsünde katılmaktadır.

EU-OSHA MERKEZ BİNASI, BİLBAO

İSG İLE İLGİLİ ÖNEMLİ AB DİREKTİFLERİ

**Çalışan İşçilerin Sağlık ve Güvenliklerinin
İyileştirilmesi için Gerekli Tedbirlerin
Alınmasının Teşvikine İlişkin 12 Haziran 1989
tarih ve
89/391/EEC sayılı Konsey Direktifi
(Çerçeve Direktif)**

- İş kazalarından korunma bağlamında hemen hemen tüm faaliyet alanlarına ilişkin **genel prensipleri** içerir.
- İşverenlere **risklerin değerlendirilmesi, önlenmesi ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması** ile ilgili olarak **ciddi yükümlülükler** getirir.
- **Bilgilendirme, danışma ve çalışanların bu süreçlere katılımları ve eğitimleri** konusunda temel prensipleri ortaya koyar.
- İSG ile ilgili Konsey Direktiflerinin çoğunluğu bu çerçeve direktife dayanılarak hazırlanmıştır.

ATEX DİREKTİFLERİ

ATEX 100 direktifi

Patlayıcı Ortamlarda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile ilgili direktif (94/9/EC)

ATEX 137 direktifi

- **Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunmaları hakkında Direktif (99/92/EC)**

Kimyasal, Fiziksel, Biyolojik Etkenlerden Kaynaklanan Risklerden Korunma Hk. 80/107/EEC sayılı ilk Çerçeve Direktif,

Metalik Kurşuna ve İyonik Bileşiklerine Bağlı Risklerden Korunma Hk. Konsey Direktifi (82/605/EEC),

Asbeste Maruz Kalmaya Bağlı Risklerden Korunma Hk. Konsey Dir. (83/477/EEC)

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Hk. Konsey Direktifi (89/655/EEC)

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Konsey Dir. (89/654/EEC)

İşçilerin fiziksel ajanlardan kaynaklanan risklere maruziyeti ile ilgili asgari sağlık ve gv. Şartları hakkında Konsey Direktifi (2002/44/EC)

Yer st ve yer altı madenciliğinde çalışanların güvenlik ve sağlık korumalarının iyileştirilmesi ile ilgili Konsey Direktifi (92/104/EEC)

Ekranlı araçlar ile çalıŐmalarda asgari sağlık ve güvenlik koŐullarına ilişkin Konsey Direktifi (90/270/EEC)

67

Kanserojen Maddelerle alıŐanların Korunması Hk. Konsey Direktifi (97/42/EC)

Büyük Endüstriyel kazaların kontrolüne ilişkin sayılı Konsey Direktifi (96/82/EC)

Çalışma esnasında gürültüye maruz kalmaya bağlı risklere karşı, çalışanların korunması hakkında Konsey Direktifi (86/188/EEC)

İşçilerin sağlık ve güvenliğini işyerindeki kimyasal maddelerle ilgili risklerden korumaya ilişkin Konsey Direktifi (98/24/EC)

68

Geçici veya hareketli inşaat sitelerinde asgari güvenlik ve sağlık koşullarının uygulanması Hk. Konsey Direktifi (92/57/EEC)

İyonizan radyasyondan doğan zararlara karşı çalışanların ve toplumun korunması için temel güvenlik standartlarının oluşturulmasına ilişkin Konsey Direktifi (96/29/Euratom)

Elle Taşıma İşleri Hakkında Konsey Direktifi (90/269/EEC)

Kişisel Koruyucu Donanımların işyerinde çalışanlar tarafından kullanılması için asgari güvenlik ve sağlık gerekleri hakkında Konsey Direktifi (89/656/EEC)

Yer altı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Hakkında Konsey Direktifi (92/104/EEC)

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Konsey Direktifi (2000/54/EC)

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtları Hk. Konsey Direktifi (92/85/EEC)

TÜRKİYE'NİN ONAYLADIĞI ÖNEMLİ İSG İLO SÖZLEŞMELERİ VE NUMARALARI

14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi

-
- **29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi**
- **42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)**
- **45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi**
- **59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize)**
- **77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi**
- **81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**
- **94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi**

105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi

111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi

115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi

119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi

123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi

127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi

134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemiadamları) İlişkin Sözleşme

• 135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi

73 138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi

142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi

• 144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi

• 151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi

152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme

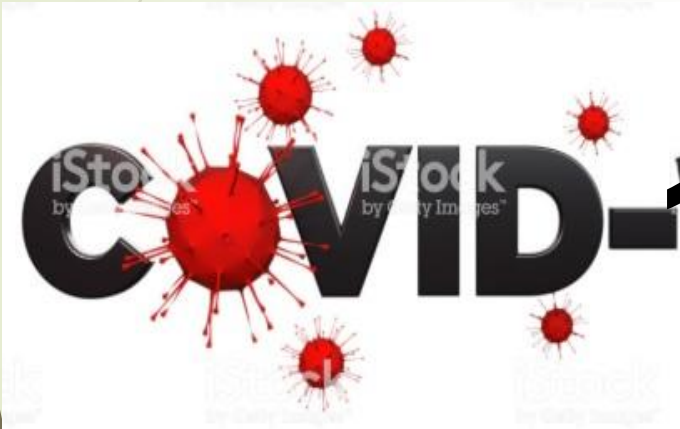
* 155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme

* 161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme

164 No'lu Gemiadamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme

* 187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Çerçeve Sözleşmesi

TEŞEKKÜRLER . . .

COVID-19'a dikkat